

Helseberedskap i en urolig verden – hvordan ligger Norge an?

- Kontreadmiral Legespesialist Jan Knudtzon Sommerfelt-Pettersen
- Spesialrådgiver, Helse Bergen HF 2023-04-28 Overlegeforeningens
vårkurs, Tromsø

Agenda

Dagens tekst

Agenda

- Presentasjon
- Innledning
- Sette scenen
- Har vi lært?
- En helsetjeneste
- Sivilt-militært samvirke
- NATO og allierte
- Totalforsvar
- Oppsummering

Presentasjon

Hvorfor kan jeg snakke om dette tema?

Presentasjon

- Spesialrådgiver, Foretakssekretariatet, Helse Bergen
- Sjef Forsvarets Sanitet
- Sjef Saniteten i Sjøforsvaret
- Medisinsk rådgiver for Sjef Forsvarets Operative Hovedkvarter
- Leder NATO Naval Medicine Expert Panel
- Nestleder Helseberedskapsrådet
- Medlem Sentralt Totalforsvarsforum
- Assisterende fylkeslege, Hordaland

... slutten på Den kalde krigen

... eller var det bare en lang pause?

Innledning

Hvorledes står det til med helseberedskapen?

Hva med samfunnssikkerheten?

Hva med statssikkerheten?

Innledning

- Helseberedskap. Forretning som vanlig eller ekstraordinære hendelser?
- Kan beredskap måles, sammenlignes med andre aktiviteter og prioriteres?
- Lærte vi noe av pandemien?
- Lærer vi noe av krigen i Ukraina?
- Hvor lenge er det siden vi glemte krigen?

Sette scenen

Har vi god nok kunnskap om hva som kan treffe oss?

Situasjonsforståelse?

Ferdig oppøvet?

Årets pressefoto 2023. Jevhen Maloletka, AP-fotograf.

<https://youtu.be/Q9NkDok73E>

Sette scenen

- Krig
- Noen vil oss vondt
- Skuddpremie på helse
- Strategisk viktigere

Troll A

Toppmøtet EU, NATO, Norge foregikk på Troll A, en 472 m høy betongplattform 65 km vest for Bergen. Troll-feltet utgjør 40 % av våre gassreserver og i 2022 leverte de alene 11% av gassforbruket i EU.

Har vi lært?

Har vi lært?

- Store politiske endringer
 - Norden, Sverige, Finland
 - EU, NATO, Vesten
 - Norsk politikk, SV, Rødt
- Kabelbrudd Svalbard
- Beredskapsnivå
- Forsvarsbevilgninger
- Smittevernutstyr, legemidler, intensivkapasitet

- Du må ikke sove, Europa brenner. [Hør.](#)

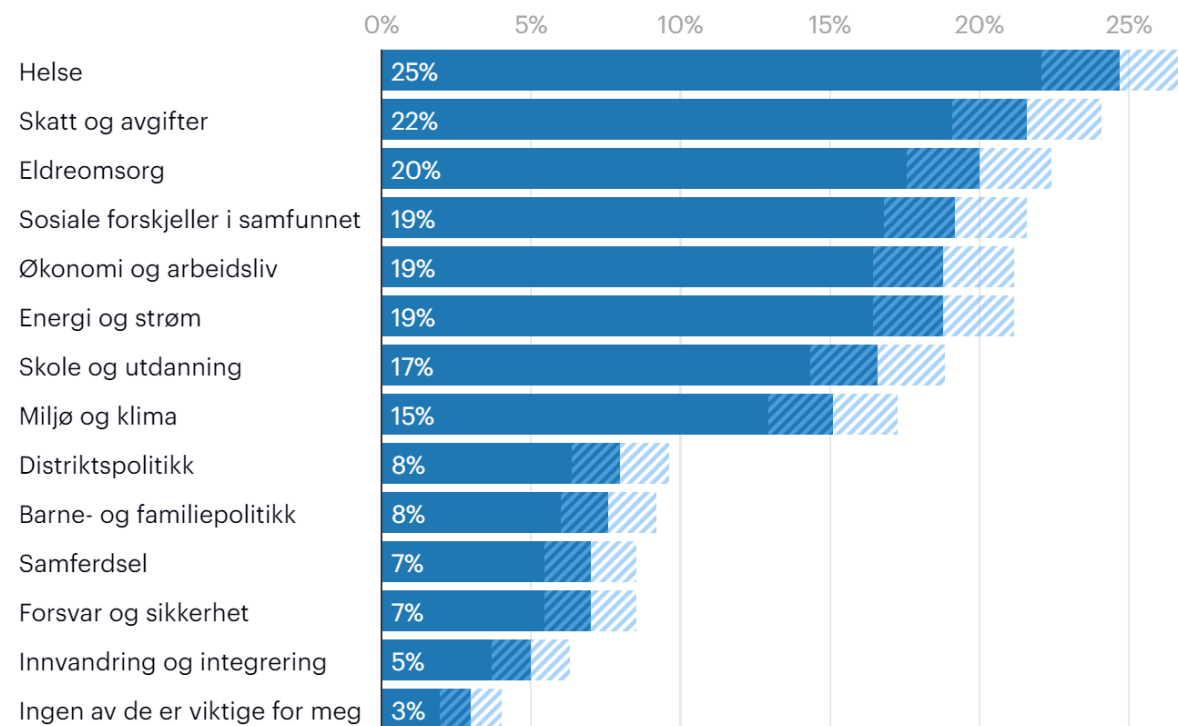

«Det er typisk
norsk å være god»

- sa statsminister Gro Harlem Brundtlands i statsministerens nyttårstale den 1. januar 1992.
- Foto Aftenposten 1987

Hva opptar oss?

Av følgende saker/temaer, nevnt de to som er viktigst for deg under kommende kommunevalg september 2023?

En helsetjeneste

«Totalforsvaret betyr at det ikke bare er Forsvaret alene som skal forsvare landet - det er hele Norge som skal forsvare Norge», Forsvarssjefen 2021

En helsetjeneste

- Beredskapsprinsipper
- 1-4, 5
- Interesse og budsjett
- Lovhjemmel
- Primær- og spesialisthelsetjeneste
- Ledelse, koordinering, kommunikasjon
- Situasjonsbilde og situasjonsforståelse

Situasjonsforståelse, felles sådan

- Felles utdanning
 - Felles arenaer
 - Felles sikkerhetsforståelse
 - Felles øvelser
 - Felles nettverk
 - Felles kulturer
-
- Nyttig og nødvendig i fred, katastrofe , krise og krig

En helsetjeneste

- Konsept
- Relative utgifter 1986-2022
- Trident Juncture og Helseøvelsen 2018

Eksempler på støtte til sivilsamfunnet

- Askeskyen
 - Intensivambulansesbåt
- Pandemi
 - Opprettholdt operativ kapasitet
 - Støtte til vaksinerings i kommuner

Eksempler på støtte til sivilsamfunnet

- MEDEVAC fra UKR
 - Forsvarets SAS avtale aktivert 57 ganger
 - Fraktet 881 pasienter
 - 331 pårørende

NATO og allierte

NRK TV

Dagsrevyen

NRK
Nyheter

00:11

-44:07

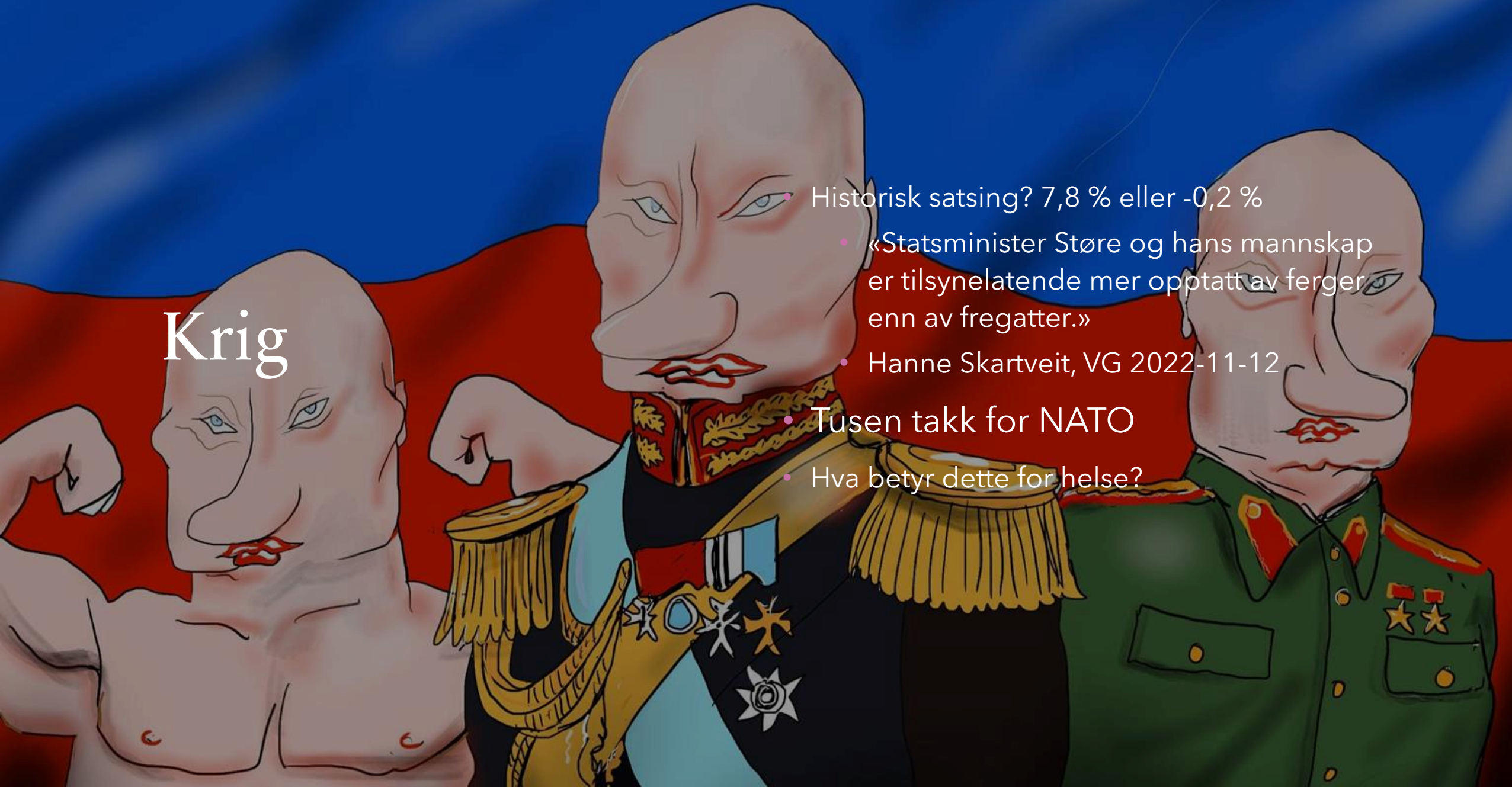

Forsvarets Forskningsinstitutt

«Forsvaret er ikke i stand til å løse sine oppgaver i de mest krevende scenarioklassene. Selv om vi foreløpig ikke har analysert ferdig vår nye scenarioportefølje, vurderer vi at operative gap innen luftvern og antiubåtkrigføring vil bestå. Store mangler innen mindre synlige, men viktige, områder som forsyning, beredskap, kommunikasjon, sanitet og vertslandsstøtte gjør at Forsvaret ikke vil fungere godt nok som et integrert system i krig.»

FFI 2023 Forsvarsanalysen 2023; 3.

Krig

- Historisk satsing? 7,8 % eller -0,2 %
- «Statsminister Støre og hans mannskap er tilsynelatende mer opptatt av ferger enn av fregatter.»
- Hanne Skartveit, VG 2022-11-12
- Tusen takk for NATO
- Hva betyr dette for helse?

Sivilt-militært samvirke

Norge er et lite land
hvor landet er lenger enn lengst
hvor havet er større enn størst ...

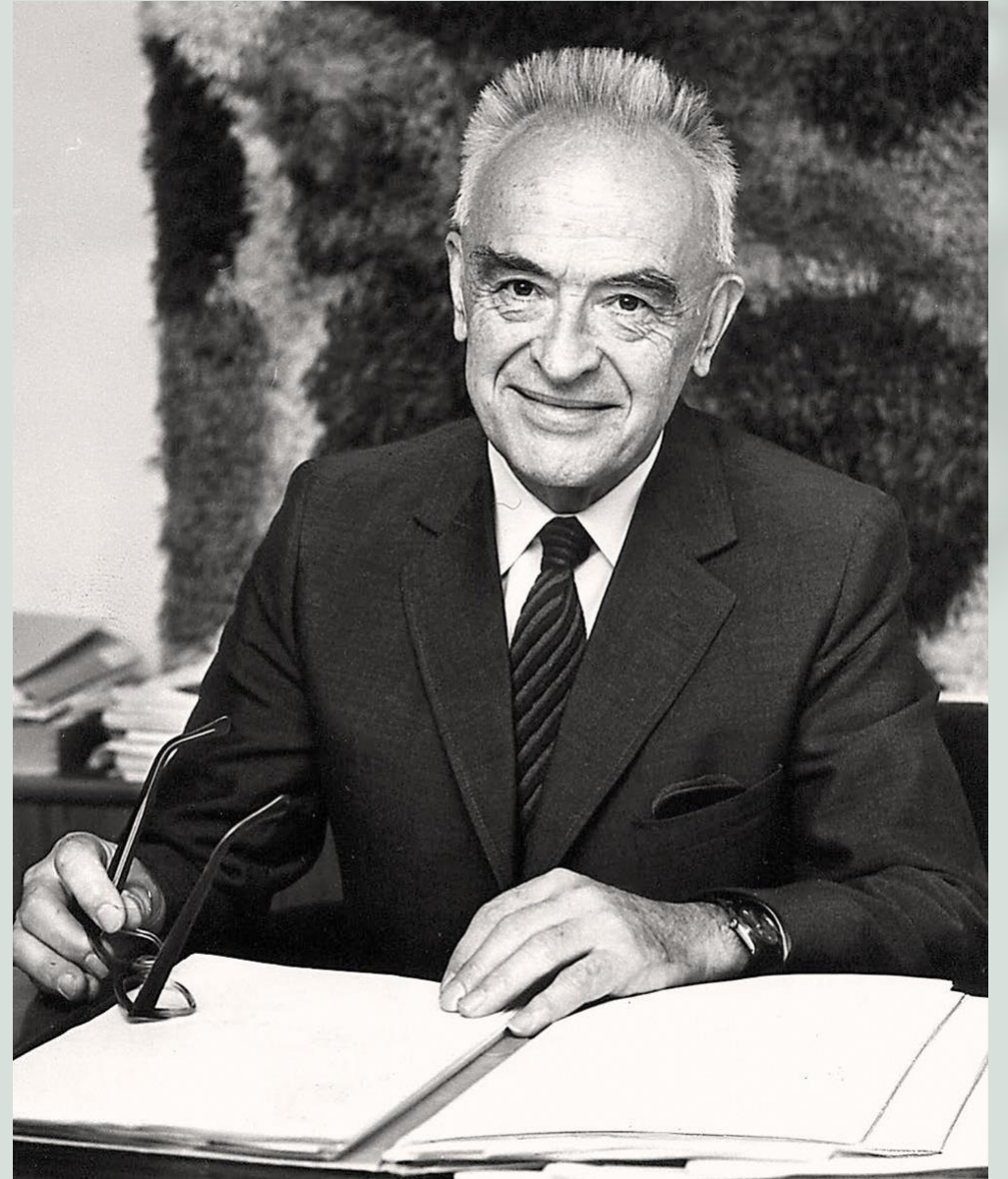
*«Alt henger sammen
med alt.»*

- Dr Gro Harlem Brundtland
- Aftenposten 1993-03-10.
- Foto Aftenposten 1987

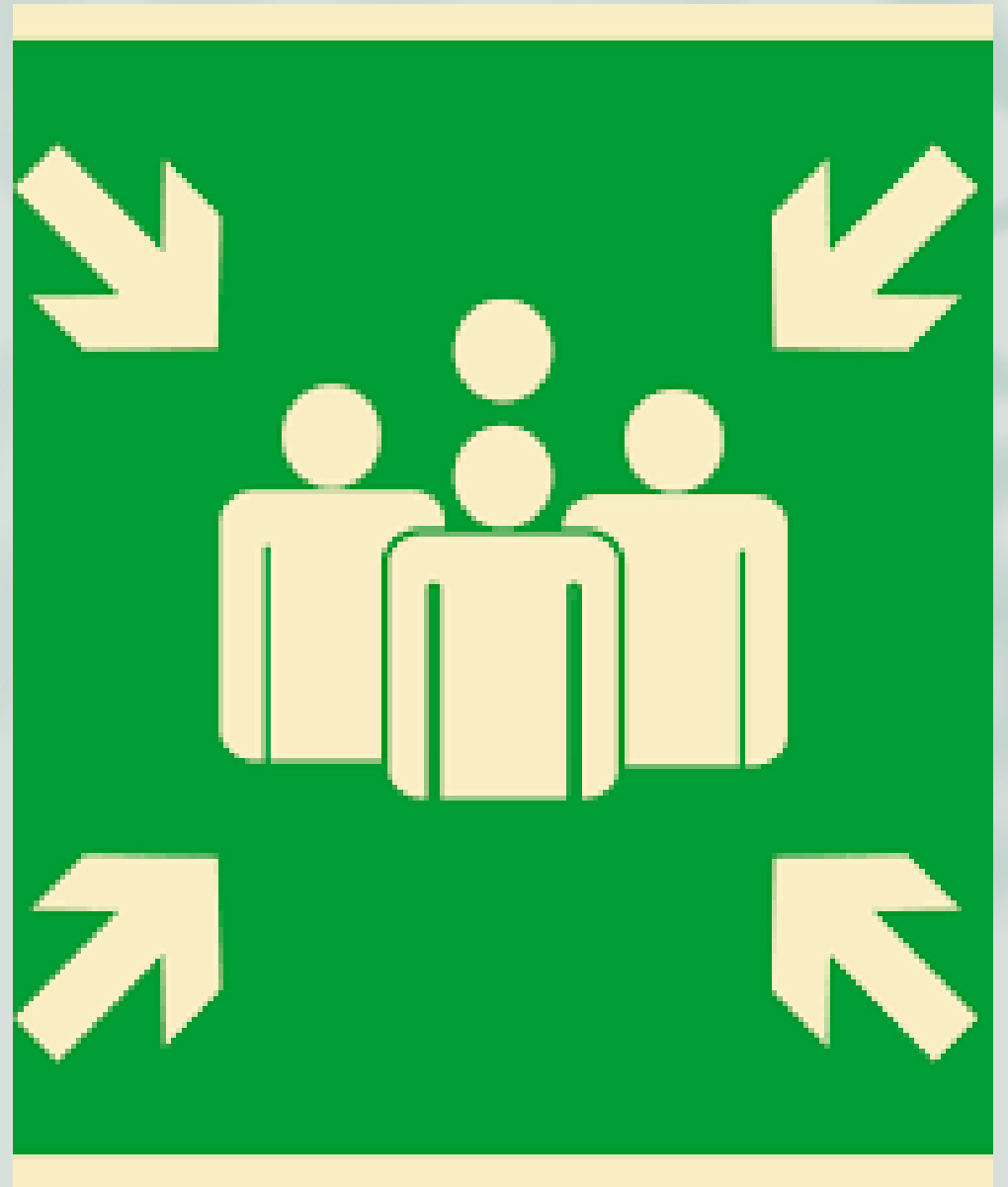
Sentral ledelse

- 1939-1940 Landsrådet for sykehus- og sanitetsberedskap
- 1948 Beredskapsrådet for landets helsestell
- 2004 Helseberedskapsrådet
- 2023 ...

Samvirke er en krevende øvelse

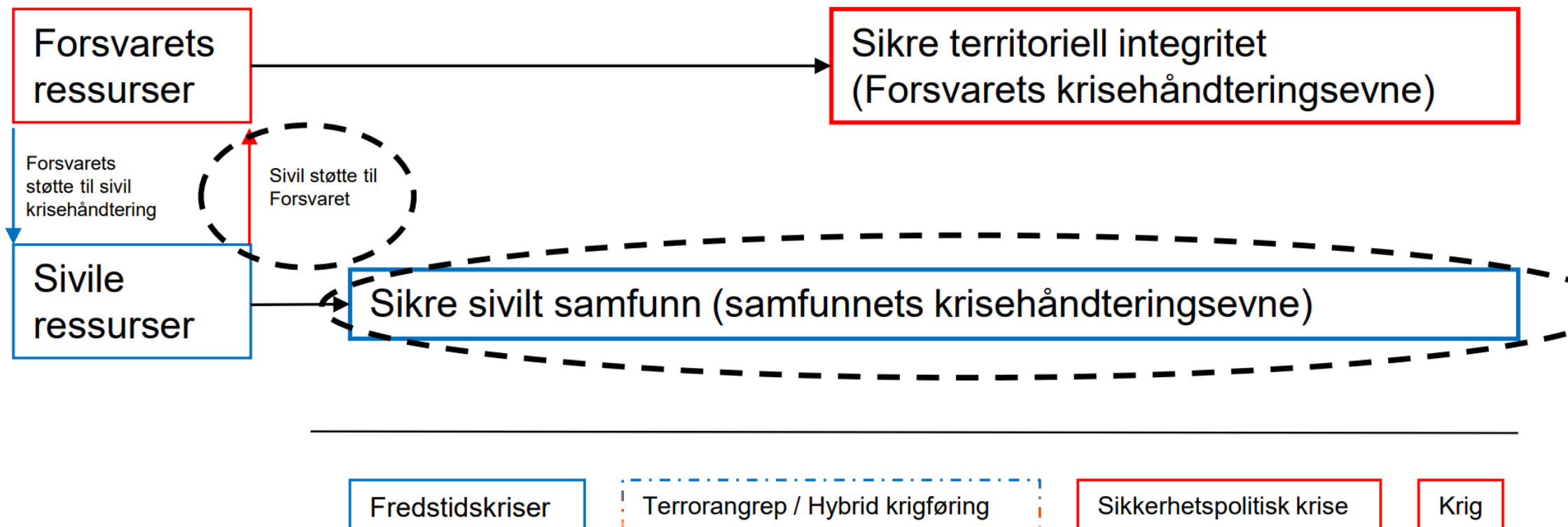
- Nivåovergripende
- Sektorovergripende
- Sørgeforansvar
- Koordineringsansvar
- ... hvordan prioritere midler, tid og personell til å gjøre dette?

Totalforsvaret

Behov for å fylle mye ny vin på gamle flasker.

Totalforsvaret

NATO's konsensusbaserade beslutningar

- NATO 2014
 - Ett krav - 2 %
 - Status?
- NATO 2016
 - Seven baselines requirements
 - Status?

NATO Seven baselines requirements

- Sikre kontinuitet for styresmaktene og kritiske offentlige tjenester
- Sikre en robust kraftforsyning
- Sikre evnen til å håndtere ukontrollert forflytning av mennesker
- Sikre robust mat- og vannforsyning
- Sikre evnene til å håndtere masseskadesituasjoner
- Sikre robuste sivile kommunikasjonssystemer
- Sikre robuste transportsystemer

Oppsummering

Hva var egentlig budskapet?

A black and white close-up portrait of Nordahl Grieg. He is wearing a dark, textured hat and a heavy, textured jacket. He has a serious expression and is looking slightly to the right of the camera. The lighting is dramatic, with strong shadows on the left side of his face.

Nordahl Grieg

- "I dag står flaggstangen naken"
- Tromsø, 1940-05-17
- [Hør](#)